

Trammelant in Melktandenland

Wanneer u dit septembernummer in handen heeft, staan we alweer bijna op de drempel van een nieuwe herfst. Traditioneel een jaargetijde waarin wind, regen en storm een hoofdrol spelen te spelen. Echter, ook al in het voorjaar was er sprake van storm en wind, en wel in Melktandenland. In mei werd (tandheelkundig) Nederland opgeschrikt door krantenkoppen die niet mis te verstaan waren. "Melkgebit steeds rotter" was de kop waarmee het *Algemeen Dagblad* het onderwerp als eerste aansneed. Waarna andere kranten volgden met als grootste gemene deler: de kwaliteit van het kindergebit is slecht.

Aanleiding voor deze storm was een interview met hoogleraar mond-, kaak- en aangezichtschirurgie Ruud Bos van het Universitair Medisch Centrum Groningen. Hierin werd gezegd dat mondzorgverleners zich grote zorgen maken over de gebitsverwaarlozing bij jonge kinderen. Zij zagen nog nooit zoveel rotte melkgebitten bij peuters en kleuters als nu. De oorzaak is ook helder: er wordt door de kinderen slecht gepoetst, de ouders poetsen niet of te weinig na, er wordt de hele dag gesnoept en ook het zuigflesje is nog niet uitgebannen. Het is tijd dat gezondheids-

diensten, verzekeraars en beroepsorganisaties in actie komen met voorlichtingscampagnes voor minder snoepen en beter tandenpoetsen. Wellicht moet ook (weer) fluoride aan het drinkwater worden toegevoegd. Alle commotie samenvattend: het is slecht gesteld met de kwaliteit van melkgebitten van peuters en kleuters. En in een tussenzinnetje: precieze cijfers kunnen niet worden gegeven. Ook beroepsverenigingen en het Ivoren Kruis hebben geen recente cijfers.

Op het moment van schrijven verricht TNO Kwaliteit van Leven in samenwerking met de sectie Sociale Tandheelkunde en Voorlichtingskunde van het ACTA, in de periode april 2011 tot november 2011, onderzoek naar de mondgezondheid van de jeugd tussen de 5 en 23 jaar. Dit onderzoek vindt plaats in opdracht van het College voor Zorgverzekeringen en wordt al sinds 1987 ongeveer om de 3 jaar uitgevoerd. Op 4 verschillende locaties in Nederland worden per leeftijdsgroep rond de 400 deelnemers klinisch onderzocht en wordt door ouders en/of deelnemers zelf een vragenlijst ingevuld om meer te weten te komen van gedrag en kennis met betrekking tot de (eigen) mondgezondheid. Soortgelijk onderzoek onder 6- en 12-jarigen vindt periodiek plaats in Den Haag door de sectie Preventieve en Curatieve Tandheelkunde van het UMC Nijmegen. Resultaten van deze onderzoeken laten tot op heden zien dat vanaf het midden van de jaren '80 van de vorige eeuw bij 5- en 6-jarigen de daling van de cariësprevalentie in het melkgebit tot stilstand is gekomen. Tegelijkertijd nam in de periode 1992 tot 2005 het percentage kinderen met een cariësvrij melkgebit af bij jeugdige ziekenfondsverzekerden. In de periode van 1992 tot 2008 vertoonde de restauratieve verzorgingsgraad (de verhouding tussen het aantal restauraties en het aantal te restaureren caviteiten, ofwel fs/ds+fs) geen lineaire toe- of afname bij 5- en 6-jarigen. Bij 5-jarige ziekenfondsverzekerden varieerde deze tussen de 14 en 26%, en bij 5- en 6-jarigen uit

Den Haag tussen de 20 en 42%. Grosso modo betekent dat wel dat slechts 1 op de 5 caviteiten is gerestaureerd!

Terwijl het percentage cariësvrije melkgebitten onder 5-jarigen is afgenomen, is er aan de ander kant van het spectrum sprake van een gelijkblijvende situatie. Het percentage 5-jarige ziekenfondsverzekerden met een dmft-score van 11 of meer tussen 1987 en 2005 schommelde tussen de 4 en 6%. Schuiven we nog een stap verder door naar het percentage kinderen waarbij nagenoeg alle gebits-elementen zijn aangetast (dmft score 16 of meer) dan is dit percentage significant gestegen van 0 of 1% in de jaren tot en met 1999 naar 2% in 2005! Ook werd bij 1,6% van deze 5-jarigen in 2005 een fistel aangetroffen.

Samenvattend kunnen we stellen dat de prevalentie van cariës in het melkgebit stabiel lijkt te zijn. Maar ook dat voor een klein deel van de 5-jarigen het melkgebit er zorgwekkend slecht uit ziet. Met fistels, kiespijn en wellicht schoolverzuim wegens een algeheel malaisegevoel tot gevolg.

Het is dan ook wenselijk dat zowel de mondzorgorganisaties als de overheid zich iets aan het melkgebit gelegen laten liggen. Vandaar dat een nieuw mondgezondheidsprogramma als Trammelant in Tandenland, ontwikkeld door de GGD Amsterdam in samenwerking met 20 andere GGD's, een toe te juichen initiatief is. Dit programma staat voor verbetering van de mondgezondheid bij de jeugd tot en met 9 jaar en betreft ook nadrukkelijk de ouders erbij.

Het is te hopen dat een dergelijk programma ook aanslaat bij de groep die dit het hardst nodig heeft en dat het daar tot een significante verbetering van de mondgezondheid leidt. En als dat niet werkt, dan toch maar drinkwaterfluoridering?